

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สังคมประชาธิปไตยให้ออกาสประชาชนที่จะเลือกหรือไม่เลือกนักการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งได้อย่างอิสระ ภาพลักษณ์ของการเป็นผู้นำที่ดีหรือไม่นั้นส่งผลต่อการยอมรับของประชาชน เมื่อใดที่ภาพลักษณ์ที่ปรากฏต่อสายตาประชาชน ไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชน ความไม่พอใจ ไม่เชื่อมั่นในการปกครอง การบริหารประเทศของนักการเมืองจะเกิดขึ้นได้ ในการศึกษาวิจัยเรื่องภาพลักษณ์ของนักการเมืองกับการยอมรับของประชาชน ผลการศึกษาวิจัยดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 ปรากฏว่า ปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับหรือไม่ยอมรับภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของนักการเมือง คือ ปัจจัยทางการศึกษา อาชีพ และ รายได้ และผลของการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังกล่าวไม่ได้มีความสัมพันธ์กันในทุก ๆ ด้าน คือ การศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับภาพลักษณ์ด้านความเป็นผู้นำทางการเมือง และอาชีพยังมีความสัมพันธ์กับการยอมรับภาพลักษณ์ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของนักการเมืองด้วย

ส่วนประเด็นในเรื่องของการยอมรับ หรือไม่ยอมรับภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของนักการเมืองจากการศึกษาวิจัยในรูปของการแจกแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นทั้งคำถามปิด(close-ended question) และคำถามเปิด (open-ended question) เพื่อเปิดโอกาสให้ประชากรในการวิจัยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของนักการเมืองและผลของการวิจัย ปรากฏว่า การให้การยอมรับภาพลักษณ์ของนักการเมืองในแต่ละด้านมีความแตกต่างกัน คือ ประชากรวิจัยจะให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ของนักการเมืองในด้านความเป็นผู้นำทางการเมืองในระดับสูง เช่นเดียวกับภาพลักษณ์ในด้านบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของนักการเมืองที่ให้ความสำคัญในระดับกลางก่อนไปทางสูง ส่วนภาพลักษณ์ในด้านของคุณสมบัติส่วนตัวของนักการเมืองนั้น ประชากรวิจัยจะให้ความสำคัญของภาพลักษณ์ด้านนี้ในระดับกลางซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดได้ ดังต่อไปนี้

ภาพลักษณ์ในด้านของความเป็นผู้นำทางการเมือง

จากการวิจัยเกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางการเมือง ผลของการวิจัยปรากฏว่าประชากรวิจัย เพศชาย อายุระหว่าง 51-60 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ประกอบอาชีพ

เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจมีรายได้ 23,001 บาทขึ้นไป จะให้การยอมรับหรือไม่ยอมรับ ภาวลักษณะของนักการเมืองในระดับสูง ซึ่งความเป็นผู้นำทางการเมืองประชากรในการวิจัยได้ ให้การยอมรับนักการเมืองที่มีความเป็นประชาธิปไตย คือ นักการเมืองที่รู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และเป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นทางตรงกันข้ามที่จะไม่ให้การยอมรับนักการเมืองที่มักจะชอบแสดงอำนาจ หรือแสดงความเหนือกว่าบุคคลอื่น โดยไม่ยอมรับความสำคัญของบุคคลอื่น

และประชากรวิจัยให้การยอมรับว่าการเป็นนักการเมืองที่ดีที่จะสามารถเป็นผู้นำทางการเมืองได้จะต้องเป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวกของตนเองเนื่องจากจะให้การยอมรับนักการเมืองที่มีผลงานเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ โดยไม่คำนึงว่านักการเมืองนั้นจะสังกัดพรรคการเมือง หรือจะเป็นผู้แทนราษฎรในพื้นที่ใดก็ตาม เพราะไม่เห็นด้วยกับการที่นักการเมืองผู้ที่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว เมื่อมีการลงมติเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นักการเมืองควรจะยึดมติของพรรคมากกว่าผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน

ส่วนนักการเมืองที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมจะเป็นผู้นำทางการเมือง ถ้านักการเมืองนั้นมีพฤติกรรมที่แก่งแย่งแสวงหาอำนาจ และตำแหน่งทางการเมือง เช่นเดียวกันกับนักการเมืองที่เปลี่ยนหรือย้ายพรรคการเมืองบ่อย ๆ ไม่ควรได้รับการเลือกตั้งให้เป็นผู้นำทางการเมือง และกลุ่มประชากรวิจัย ยังให้การยอมรับว่าปัญหาสภาพสังคม เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบันส่วนหนึ่งเกิดมาจากการฉ้อราษฎร์บังหลวง และการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวของนักการเมืองมากกว่าการที่จะทำงานเพื่อแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพ คุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนกระบวนการสรรหาบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ในประเด็นเรื่องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสายตาสาธารณะชนของสถาบันพระปกเกล้า สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผลปรากฏว่า ภาพพจน์ของสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนอยู่ในแง่ลบ โดยประชาชนเห็นว่าสภาพยังขาดประสิทธิภาพในการทำงานอันเนื่องมาจากการขาดจุดยืนที่แน่นอน ขาดเอกภาพ สภากลายเป็นสถานที่ที่ใช้ในการต่อรองอำนาจทางการเมือง และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันระหว่างพรรคการเมืองเป็นเครื่องมือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการแสดงอำนาจและประโยชน์ส่วนตัว แทนที่จะมุ่งทำงานเพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยรวม สภายังมีภาพพจน์ในลักษณะเป็นตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนายทุนระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ รวมทั้งนายทุนข้ามชาติแทนที่

จะเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง ส่วนใหญ่เป็นนักฉวยโอกาสทางการเมืองเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อหวังดำรงตำแหน่งฝ่ายบริหารและกอบโกยผลประโยชน์เข้าตน การได้รับเลือกเข้ามาไม่เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม ส่วนใหญ่ได้จากการลงทุนซื้อเสียง ทำให้มีบุคคลจำพวกเจ้าพ่อ และผู้มีอิทธิพลมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนมาก ยิ่งความไม่เชื่อถือแก่ประชาชน¹

ภาพลักษณ์ของนักการเมืองในด้านคุณสมบัติส่วนตัว

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณสมบัติส่วนตัวของนักการเมืองนั้น ผลของการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติส่วนตัวของผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง ผลงานที่ผ่านมามีส่วนสำคัญกับการที่ประชากรในการวิจัยจะตัดสินใจเลือกนักการเมืองผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่จะไม่ให้การยอมรับนักการเมืองที่มีความสามารถเฉพาะตัวในการหาเสียงและลงพื้นที่ออกพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนอย่างใกล้ชิดก่อนการเลือกตั้ง แต่เมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้วจะไม่ออกพบปะเยี่ยมเยียนประชาชน อย่างไรก็ตาม แม้นักการเมืองที่ผ่านการเลือกตั้งเข้ามาจะตั้งใจทำงานให้กับชุมชนในพื้นที่ก็ตาม ถ้านักการเมืองนั้น ๆ ได้รับการเลือกตั้งโดย การจ่ายเงินซื้อเสียงจะไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชน

ภาพลักษณ์ของการเป็นนักการเมืองที่ดี ควรมีคุณประวัติดี มีพื้นฐานของการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตที่โปร่งใสทั้งในชีวิตหน้าที่การทำงานและชีวิตส่วนตัว ประชากรวิจัยมองว่าการเป็นนักการเมืองที่ดีต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และไม่ควรยึดติดกับความคิดแบบอนุรักษนิยม และมองว่านักการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ ควรมีความรู้ความสามารถที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในกระทรวงที่ตนรับผิดชอบ เนื่องจากประชากรวิจัยมีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังที่สำเร็จการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ และเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการเงิน - การคลัง

ส่วนคุณสมบัติส่วนตัวของนักการเมืองในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประชากรในการวิจัยส่วนใหญ่ยอมรับได้ถ้านักการเมืองมีความซื่อสัตย์ สุจริต แม้จะไม่ประสบผลสำเร็จในการบริหารประเทศ แต่มีประชากรวิจัยส่วนหนึ่งที่ไม่แน่ใจว่า ถ้ามีเพียงความซื่อสัตย์ สุจริต

¹ ผลการสำรวจสถาบันพระปกเกล้า “สภาผู้แทนฯไทยในสายตาประชาชน” ,มติชน (19 ธันวาคม 2538) หน้า 2.

อย่างเดียว แต่ไม่ประสบผลสำเร็จในการบริหารประเทศจะเป็นผู้ที่เหมาะสมจะดำรงตำแหน่งสำคัญทาง การเมืองได้

สำฤทธิ ราชสมณะ ² ได้ทำการวิจัยเรื่องกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยผลของการวิจัยในเรื่องของการสร้างหลักเกณฑ์ และการให้นำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปรากฏว่าผู้มีสิทธิลงคะแนนที่ยอมรับว่ามีหลักเกณฑ์ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ร้อยละ 80 ที่เหลือร้อยละ 20 ไม่ยอมรับว่ามีหลักเกณฑ์ และเมื่อได้สอบถามว่าในการลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือ พรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่ในลักษณะใดบ้าง ผลจากการศึกษาปรากฏว่าผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะคำนึงถึงคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และ พรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่เป็นเพศชาย อาชีพรับราชการ วัยกลางคน การศึกษาและรายได้สูง มีแนวโน้มที่จะลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยคำนึงถึงพรรคการเมืองมากกว่าผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ในทางตรงกันข้าม และในทางกลับกันผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ที่เป็นเพศหญิง อาชีพรับจ้างวัยหนุ่มสาว การศึกษาและรายได้ต่ำ มีแนวโน้มที่จะลงคะแนนเสียงโดยคำนึงถึงคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งมากกว่าผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมในทางตรงกันข้าม

ทศพร จุลศิริ ³ ศึกษาวิจัยความคิดเห็นการนำบุคคลภายนอกเข้ามาดำรงรัฐมนตรี จากความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเด็นคุณสมบัติ และความพร้อมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อการเข้ามาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี พบว่า แม้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเองจะยอมรับว่า พรรคการเมืองไทยยังมีจุดอ่อนอยู่บ้างในด้านการพิจารณาคณะบุคคลที่ลงสมัครรับเลือกตั้งที่ยังคงคำนึงถึงฐานะคะแนนเสียงเป็นสำคัญ แต่โดยส่วนใหญ่เห็นว่า สมาชิก

² สำฤทธิ ราชสมณะ .”กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2539.)

³ ทศพร จุลศิริ , ทัศนคติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อปัญหาการนำบุคคลภายนอกเข้ามา ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2539)

สภาผู้แทนราษฎรในพรรคการเมืองมีความสามารถเป็นรัฐมนตรีได้ และจากการสัมภาษณ์บุคคลที่มีประสบการณ์ทางการเมือง ท่านเหล่านั้นมีความเห็นว่าบางกระทรวง ซึ่งเป็นกระทรวงที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะ หากไม่สามารถสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เหมาะสมได้ ก็ควรเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกซึ่งมิใช่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้ามาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี กระทรวงเหล่านั้น ได้แก่ กระทรวงกลาโหม และกระทรวงต่างประเทศ

ภาพลักษณ์ในด้านบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ

บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของนักการเมืองเป็นบทบาทที่กำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ และบทบาทในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งระบบตัวแทนเป็นกลไก หรือ เครื่องมือที่ขาดไม่ได้ของระบอบประชาธิปไตยในโลกปัจจุบัน และหลักการของระบบตัวแทน คือ การมีบุคคลจำนวนหนึ่งเพื่อทำหน้าที่บริหารประเทศในทิศทางที่สนองตอบต่อประชาชนของประเทศที่เป็นผู้เลือกตนเข้ามา อำนาจที่ใช้ในการบริหารเป็นอำนาจที่รับมอบมาจากประชาชนของประเทศนั้น และการเลือกตั้งทำให้สามารถเลือกรัฐบาลขึ้นบริหารงาน ทำให้รัฐบาลสิ้นสุด จึงมีผลทำให้รัฐบาลต้องระมัดระวังต่อการทำงานของตน บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าภาพลักษณ์ด้านนี้ออกมาในลักษณะที่ประชาชนให้การยอมรับ ก็จะมีโอกาสที่จะได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งต่อ ๆ ไป

จากการศึกษา ประชากรในการวิจัยจะให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ในด้านนี้สูง เช่นเดียวกับความเป็นผู้นำทางการเมือง โดยให้การยอมรับว่า ภาพของนักการเมืองผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากเป็นนักการเมืองที่ยังคงทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง แต่จะไม่ให้การยอมรับนักการเมืองที่ไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสมในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชน โดยที่จะไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้นักการเมืองเหล่านั้น ซึ่งการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ประชากรในการวิจัยจะให้การยอมรับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้ปฏิบัติตามนโยบายที่ได้ให้ไว้แก่ประชาชนในขณะที่หาเสียงเลือกตั้ง แล้วแต่ประชากรวิจัยกลับไม่แน่ใจว่านักการเมืองที่ตนให้การยอมรับและเลือกเข้ามาทำหน้าที่ที่เป็นตัวแทนของประชาชนนั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้ทำงานหนักและเสียสละเพื่อประเทศชาติอยู่เสมอ

บทบาทของนักการเมืองที่ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นฝ่ายรัฐบาลปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารประเทศ หรือ ฝ่ายค้าน

ที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายรัฐบาล ซึ่งประชากรวิจัยมองว่าภาพลักษณ์ของนักการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปรากฏให้เห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายรัฐบาลนั้น การจะตราพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด และกฎระเบียบต่าง ๆ จะคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เป็นสำคัญ ส่วนการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองฝ่ายค้าน ประชากรวิจัยให้การยอมรับบทบาทของนักการเมืองฝ่ายค้านในการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ เพื่อที่จะตรวจสอบการทำงานของฝ่ายรัฐบาลมากกว่าการอภิปรายเพื่อมุ่งเปลี่ยนรัฐบาล และโดยเนื้อหาแล้วต้องไม่พาดพิงถึงเรื่องส่วนตัว ดังที่ปรากฏให้เห็นว่าในการอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎร นักการเมืองแต่ละฝ่ายมุ่งโจมตีกันโดยนำเรื่องส่วนตัวมาตีแผ่ให้ประชาชนเห็นจะได้เกิดภาพลักษณ์ไม่ดีต่อฝ่ายตรงข้าม และภาพที่นักการเมืองใช้ภาษาที่ก้าวร้าว การประท้วงเดินออกนอกที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ประชากรวิจัยจะไม่ให้การยอมรับและถือว่าเป็นการไม่เหมาะสม

การแจกแบบสอบถามความคิดเห็นของประชากรในการวิจัยเกี่ยวกับนักการเมืองในคำถามที่ว่า “ ท่านมีความคิดเห็นว่ นักการเมืองที่ดีควรมีลักษณะเช่นไร “ ได้รับความคิดเห็นจากประชากร ทั้ง 4 กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

การยอมรับภาพลักษณ์ที่ดีของนักการเมืองจากกลุ่ม ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ

ประชากรศึกษาผู้ที่ประกอบอาชีพ ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ ได้ให้การยอมรับว่า นักการเมืองที่ดีที่เหมาะสมกับการเป็นผู้นำทางการเมือง มีลักษณะดังต่อไปนี้

- ควรมีความรู้เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ มีพื้นฐานการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความฉลาด ทุ่มเทเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม ยอมเสียสละเวลาและความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของชาติ ไม่ใช่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว

- ซื่อสัตย์ สุจริต มีความประพฤติที่เหมาะสม ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง และมีคุณธรรมเป็นคนดีทั้งกาย วาจา ใจ และมีศีลธรรม จริยธรรม

- มีวิสัยทัศน์ และความคิดที่กว้างไกล เป็นผู้ที่มองการณ์ไกล ฉลาดในการใช้คนให้ตรงกับงาน มีความรอบคอบในการตัดสินใจ

- นักการเมืองไม่ควรรังแก และแทรกแซงการทำงานของข้าราชการประจำ ควรวางตัวเป็นกลางไม่หวังผลประโยชน์ มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ใช้ความถูกต้องและโปร่งใส

- เป็นผู้ที่มีความมั่นคงในความรักชาติและประชาชน การดำเนินการทางการเมืองต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนใหญ่ของประเทศ ไม่ใช่ประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวกของตนเอง

- เป็นนักประชาธิปไตย คือรับฟังเสียงส่วนใหญ่ แต่ต้องรับผิดชอบเสียงส่วนน้อย ด้วยไม่ใช่อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้อง

- นักการเมืองที่เป็นฝ่ายรัฐบาลต้องไม่มีความกลัวว่าต้องยุบสภาหากทำในสิ่งที่ถูกต้อง ถ้าเป็นฝ่ายค้านในการอภิปรายควรใช้ข้อมูลที่เป็นความจริงในการอภิปรายมิใช่มุ่งอภิปรายเพื่อล้มล้างรัฐบาลแต่เพียงอย่างเดียว

- ไม่มุ่งแต่จะแสวงหาอำนาจและตำแหน่งทางการเมือง

- เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชน

- ควรบริหารประเทศชาติเพื่อประชาชน และปฏิบัติตามคำสัญญาที่ได้ให้ไว้หลังจากที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนแล้ว

- มองอนาคตและวางแผนพัฒนาประเทศอย่างกว้างไกล และสอบถามความต้องการของประชาชนในพื้นที่พร้อมกับให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นมีการประชุมหารือกับผู้บริหารระดับภูมิภาคก่อนเข้าประชุมสภาแต่สมัย

- มีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ และองค์พระมหากษัตริย์

- มีอุดมการณ์ในทางการเมืองที่จะบริหารประเทศอย่างแท้จริง และไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลของนักการเมืองอื่น ๆ

การยอมรับภาพลักษณ์ที่ดีของนักการเมืองจากกลุ่มพนักงานงานรัฐวิสาหกิจ

จากการสอบถามความคิดเห็นของประชากรในการวิจัย ผู้ประกอบอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่จะให้การยอมรับ นักการเมืองที่ดีควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- นักการเมืองที่ดีต้องมีความรู้ ความสามารถ ซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มองเห็นประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก

- ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลรอบข้าง และไม่ควรรู้สึกดีใจของตนเป็นใหญ่ มีความหนักแน่นในตัวเองสูงเกินไป ต้องไม่เป็นคนโกหกและทุจริต ควรให้ความเสมอภาคกับบุคคลทุกคน อุทิศตนเพื่อส่วนรวม และเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง

- มีความตั้งใจจริงที่จะบริหารบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า และ มีความจริงใจที่จะแก้ปัญหาของประเทศชาติ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ด้วยความรวดเร็ว ควรมีนโยบายที่แน่นอน และปฏิบัติตามนโยบายที่วางไว้ และสามารถชี้แจงรายละเอียด และบ่งบอกถึงวิธีแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจน ตรงประเด็น

- ควรมีความพร้อมทั้งเรื่องส่วนตัวและครอบครัว มีฐานะทางการเงินและทางสังคมที่มั่นคง เป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป มีประวัติส่วนตัวที่ดี และจบการศึกษาชั้นต่ำระดับปริญญาตรี

- ไม่หลงใหลอยู่ในอำนาจของตนเองปฏิบัติงานอย่างจริงจังทั้งต่อหน้า และ ลับหลัง
 ควรมีความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถตรวจสอบการทำงานได้โดยประชาชน

- ต้องไม่แทรกแซงการปฏิบัติงานของข้าราชการประจำ คือ ไม่รังแกข้าราชการ หรือ
 เข้าไปมีบทบาทในระดับ กรม กอง มากเกินไป เช่นมีบทบาทในการจัดซื้อ จัดหาของหน่วยงาน
 ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดี

- ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวกของตนเอง ควรมีความสามัคคีกัน และ
 มีความรู้ความสามารถในตำแหน่งและหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ เคารพในกฎเกณฑ์ที่กฎหมาย
 กำหนดไว้

- มีคุณสมบัติเป็นนักการเมืองได้ เช่น วิทยุฉฉิ คุณฉฉิ สามารถเข้าใจปัญหาประชาชน
 ประเทศชาติ และโลก ให้ความมั่นใจและมั่นคงแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน สามารถเป็น
 แบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน ในด้านคุณธรรม ยุติธรรม และ อยู่ในศีลธรรม ไม่มมมมในอบายมุข

- มีอุดมการณ์ที่ดี ทางด้านการเมือง

- ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก ไม่แก่งแย่งชิงดี สนับสนุนความคิดที่ดี และ ส่งเสริมให้
 บังเกิดผล ยอมรับในความสามารถของตนเอง ไม่ใช่ผู้อื่นเป็นบันไดให้แก่ตนเอง

- มองเห็นประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และ พบปะเพื่อทราบ
 ความต้องการของประชาชนอยู่เสมอไม่อวดศักดิ์ หรือแสดงอำนาจเหนือคนทั่วไป ไม่ใช่
 อภิสัทธินเหนือกว่าบุคคลอื่น

การยอมรับภาพลักษณ์ที่ดีของนักการเมืองจากกลุ่มผู้รับจ้างในสถานประกอบการภาค
 เอกชน

ภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของกลุ่มประชากรที่มีอาชีพรับจ้างในสถานประกอบการ
 ภาคเอกชนนั้น นักการเมืองที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ และควรมีความซื่อสัตย์ต่อชาติ
 และประชาชนทั้งประเทศ มุ่งรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติให้มากที่สุด

- มีความรู้ความสามารถ ตั้งใจจริงในการทำงาน และ ซื่อสัตย์

- เป็นบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติดี ทั้งกาย วาจา ใจ ไม่เห็นแก่พวกพ้อง

- มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเป็นประชาธิปไตย มีนโยบายที่คิดแล้วต้องทำให้
 ได้ไม่นำเรื่องส่วนตัวมาแก้ปัญหาโดยใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่

- มีพื้นฐานชีวิตที่ดีในอดีตและปัจจุบัน จะต้องเป็นผู้หน้าที่ดี และเป็นบุคคลที่ได้รับการ
 ยอมรับจากต่างประเทศ

- ควรออกพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนทั้งก่อน และ หลังการเลือกตั้ง ดูแลและแก้ไข

ปัญหาความทุกข์ร้อนของประชาชนอย่างใกล้ชิด ปฏิบัติตามคำพูดที่ได้พูดเอาไว้ก่อนที่จะได้รับการเลือกตั้ง

- เป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง

การยอมรับภาพลักษณ์ที่ดีของนักการเมืองจากกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ

ประชากรศึกษากลุ่มสุดท้ายที่ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม เพื่อให้แสดงความคิดเห็นว่าการเป็นนักการเมืองที่ดีในสายตาของผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เช่น ทัศนคติ วิศวกร แพทย์ พยาบาล และค้าขาย ควรจะมีลักษณะเช่นใด ซึ่งประชากรกลุ่มนี้มีความคิดเห็นว่าการเป็นนักการเมืองที่ดีที่จะได้รับการยอมรับและไว้วางใจจากประชาชนนั้นจะต้องเป็นนักการเมืองในรูปแบบดังต่อไปนี้ คือ

- มีประวัติดี มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าคิด กล้าทำ และกล้าตัดสินใจ รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น
- มีความตั้งใจจริงในการทำงาน มีความโปร่งใส และไม่คอร์รัปชัน ควรรู้จักปัญหาและแก้ไขปัญหาให้ตรงตามที่ต้องการ
- มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความรู้ความสามารถ และเข้าใจในวิถีชีวิตของประเทศ ไทยและรักในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
- ปฏิบัติตามสัญญาที่ได้รับปากไว้กับประชาชน นักการเมืองควรจะเสียสละมากกว่ามุ่งหวังเพื่อตนเองและครอบครัว ไม่น้อโกงเงินของประชาชนจนทำให้ชาติและประชาชนมีความเดือดร้อน
- เป็นคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นผู้นำทางการเมืองที่ดีมีความสามารถแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว
- ร่วมมือร่วมใจกันสร้างประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ และระบบการเมืองต่างประเทศ
- กล้าเปิดเผยความจริง ไม่ช่วยเหลือนักการเมืองที่ทุจริต ไม่ใช่เงินซื้อเสียง มีจุดยืนและนโยบายที่ชัดเจนทั้งการปฏิบัติและรูปแบบ
- ควรจะมีการศึกษาที่สูงเหมาะสมกับตำแหน่งทางการเมืองในทุกระดับ และรู้จักสนับสนุนผู้ที่มีความดีและความสามารถให้ขึ้นมาเป็นผู้นำ
- ควรจะดูแลปัญหาด้านสิทธิส่วนบุคคล และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ไม่กลั่นแกล้งข้าราชการประจำ

จากความคิดเห็นของประชากรวิจัยในเรื่องภาพลักษณ์ที่ดีของการเป็นนักการเมือง เห็นได้ว่าทุกกลุ่มอาชีพจะให้การยอมรับนักการเมืองที่ดี ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละเพื่อประเทศชาติและประชาชนเป็นหลักใหญ่ เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับประชาชนนั้น ยังคงเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะของผลประโยชน์เฉพาะหน้า ประชาชนกับนักการเมืองจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในช่วงของการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นระยะเวลาอันสั้น และเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน ยังไม่เป็นที่สัมพันธ์ในลักษณะของการเป็นตัวแทนนำความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชนเข้าสู่กระบวนการของรัฐอย่างแท้จริงในทุกเรื่องและทุกด้าน นโยบายหลักยังคงอยู่กับผลประโยชน์ของตนและพรรคการเมือง รวมทั้งกลุ่มผลประโยชน์ที่สนับสนุนพรรคการเมือง มากกว่าความต้องการและผลประโยชน์ของประชาชน

นักการเมืองยังมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองต่างไปจากอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ จึงทำให้ดำเนินการทางการเมืองไปในทิศทางที่ขัดกับผลประโยชน์ของประชาชน และนักการเมืองยังขาดอุดมการณ์ประชาธิปไตยในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ยังคงเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าผลประโยชน์ของส่วนรวม การปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองยังขาดความชัดเจน ความถูกต้องและไม่เป็นแบบอย่างทางการเมืองที่ดีแก่ประชาชน กล่าวคือ นักการเมืองเมื่อได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วจะยังคงดำเนินกิจการทางการเมืองในลักษณะที่เห็นแก่ผลประโยชน์ของตนเองและพรรคมากกว่าผลประโยชน์ของประชาชน เน้นการอยู่รอดและรักษาอำนาจทางการเมืองจึงขาดความชัดเจนและความถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาวิจัยพบว่า ประชากรวิจัยที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป จะให้ความสำคัญกับการยอมรับหรือไม่ยอมรับภาพลักษณ์ในด้านของความเป็นผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในระดับที่สูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาดำกว่า แสดงให้เห็นว่า ประชาชนที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงจะมีวิสัยทัศน์ในการมองนักการเมืองที่กว้างขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากมุ่งเน้นให้นักการเมืองมีความเป็นผู้นำทางการเมืองที่ดี

ในการเมืองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีบทบาทและมีความสำคัญยิ่ง การใช้สิทธิเลือกตั้งนักการเมืองผู้สมควรรับเลือกตั้งเข้ามาบริหารประเทศจะส่งผลสะท้อนต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง แต่สิทธิเลือกตั้งของประชาชนจะมีผลและแสดงออกซึ่งความสำคัญดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อประชาชนผู้ใช้สิทธิมีความรู้และมีการศึกษาดีพอ เนื่องจาก

จะช่วยให้ประชาชนเข้าใจถึงความสำคัญของสิทธิทางการเมืองและไม่ยอมที่จะสละสิทธิ หรือยอมแลกเปลี่ยนสิทธิกับอามิสสินจ้างใดๆ ที่เหล่านักการเมืองจะหยิบยื่นให้ ที่สำคัญที่สุดคือเมื่อประชาชนมีความรู้ที่เพียงพอแล้วจะสามารถตัดสินใจได้ว่านักการเมืองคนใดที่สมควรที่จะได้รับการเลือกตั้งให้เข้ามาบริหารประเทศ รัฐบาลจึงจำเป็นต้องพัฒนาการศึกษา เพื่อให้ประชาชนมีคุณสมบัติเหมาะสมกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีกระบวนการกล่อมเกลางานทางการเมือง โดยให้การศึกษาในลักษณะที่เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนมีความเข้าใจถึงระบบการเมืองการปกครอง สิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง และการควบคุมผู้ปกครองโดยประชาชน (popular control) และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิที่จะตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองซึ่งรัฐบาลจะต้องจัดให้องค์กรที่มีอำนาจตรวจสอบความประพฤติของนักการเมืองมีความเป็นอิสระ ไม่ถูกก้าวก่ายโดยพลังอำนาจต่าง ๆ

2. ทางด้านประชาชนควรมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของประเทศอย่างแท้จริง เหตุผลที่ในการเลือกตั้งแต่ละครั้งต้องจ่ายเงินเป็นจำนวนมากในการที่นักการเมืองจะได้รับเลือกตั้งนั้น ส่วนหนึ่งสืบเนื่องมาจากประชาชนเห็นแก่อามิสสินจ้างในการเลือกตั้ง นักการเมืองที่เข้าสู่ระบบการเมืองในทางที่ผิดก็จะมีขึ้นอยู่ตลอดเวลา ประชาชนจึงต้องสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีให้กับตนเอง และจะต้องเลิกล้มความคิดที่ว่าการเมืองเป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่าย โดยมองว่าระบบการเมืองนั้นสำคัญต่อชีวิตตนเอง ครอบครัวและชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ เนื่องจากผลกระทบอย่างชัดเจนที่เกิดขึ้นกับการเมือง จะอยู่ในลักษณะของภาพรวมในระดับสังคมและระดับประเทศ ประชาชนควรจะต้องมีมุมมองที่กว้างในการที่จะตัดสินใจเลือกนักการเมือง โดยที่ภาพลักษณ์ของนักการเมืองที่ปรากฏให้เห็นจะเป็นส่วนหนึ่งที่ประชาชนจะสามารถตัดสินใจเบื้องต้นว่าจะเลือกนักการเมืองนั้นๆ หรือไม่ อย่ยมองภาพลักษณ์ของนักการเมืองเป็นเพียงผู้ที่เข้ามาอุปถัมภ์มาแก้ปัญหาความคลาดแคลน หรือความเดือดร้อนต่าง ๆ เท่านั้น และเมื่อได้ตัดสินใจเลือกนักการเมืองคนใดเข้าไปเป็นผู้บริหารประเทศแทนตนแล้วควรจะต้องติดตามคอยตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ และความประพฤติของนักการเมืองนั้น ๆ ด้วย เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการที่จะตัดสินใจเลือกนักการเมืองผู้สมควรรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

3. พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ของไทยยังมีได้ทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ การสรรหาบุคคลมาลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ควรจะเป็นแหล่งในการสร้างนักการเมืองอย่างแท้จริง เพื่อที่จะได้นักการเมืองที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบประชาธิปไตย และมีความสำนึกในฐานะตัวแทนของประชาชน ที่สำคัญควรที่จะเลือกนักการเมืองที่แข็งแกร่งเพื่อประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ ไม่ใช่มุ่งเน้นแต่จะเลือกนักการเมืองที่สามารถช่วยเหลือให้พรรคการเมืองนั้นมีนักการเมืองที่สังกัดขณะการเลือกตั้งเข้ามาเป็นผู้แทนราษฎร เมื่อเป็นพรรคฝ่ายรัฐบาล นักการเมืองนั้นก็ยังมีโอกาสได้รับตำแหน่งรัฐมนตรี

ดังนั้นพรรคการเมืองจะต้องปรับระบบพรรคการเมืองให้เป็นพรรคที่มีความเป็นประชาธิปไตยและเป็นพรรคมหาชน จากสภาพปัจจุบันที่คนมีอำนาจทางการเงินเป็นผู้ถือครอง ทำให้พรรคการเมืองขาดจิตสำนึกของการสร้างประโยชน์เพื่อส่วนรวม และไม่มีอุดมการณ์อย่างแท้จริง จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนมาเป็นพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ที่มีรากฐานของอุดมการณ์ร่วมกันที่จะทำเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง นักการเมืองที่สังกัดพรรคการเมืองควรที่จะมีจิตสำนึกในความเป็นประชาธิปไตย คือเมื่อประชาชนได้ให้ความไว้วางใจและมอบหมายให้ปกครองประเทศแทนตนแล้ว ภาพลักษณ์ของนักการเมืองที่จะปรากฏให้ประชาชนได้เห็นต้องเป็นนักการเมืองที่มีความซื่อสัตย์ต่อประเทศชาติและประชาชน นักการเมืองจะต้องเปลี่ยนทัศนคติ หรือความคิดที่จะกอบโกยผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้อง เนื่องจากผลของการวิจัยครั้งนี้ ประชาชนจะให้การยอมรับนักการเมืองที่มีภาพลักษณ์ที่ดี มีความเป็นผู้นำทางการเมือง มีคุณสมบัติส่วนตัวที่ดี ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชนและตามที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญได้อย่างดี ยิ่ง ซึ่งภาพลักษณ์ของนักการเมืองจะปรากฏให้เห็นจากสื่อมวลชน

4. สื่อมวลชนในสาขาต่าง ๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ควรจะมีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและช่วยเผยแพร่ความรู้ และข่าวสารทางการเมืองให้ประชาชนทราบในแง่มุมที่เป็นจริงโดยมีจริยธรรมและจรรยาบรรณ เนื่องจากภาพลักษณ์ของนักการเมืองจะปรากฏให้เห็นจากสื่อมวลชนประชาชนจะสามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองและข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองได้ ซึ่งประชาชนจะสามารถตรวจสอบการทำงานและความประพฤติของนักการเมืองได้ในระดับหนึ่งด้วย ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติไว้ว่า ให้บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โดยการพูด การพิมพ์ การเขียน การโฆษณา และสื่อความหมายโดยวิธีการอื่น ๆ การจำกัดสิทธิเสรีภาพในเรื่องดังกล่าวข้างต้น จะกระทำมิได้ ถ้าไม่เข้าข่ายกเว้นตามที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้น รัฐบาล หรือนักการเมืองไม่ควรที่จะเข้าแทรกแซงและควบคุมการเสนอข่าวของสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เกินกว่าขอบเขตที่ได้กำหนดไว้ เช่นเดียวกันกับที่สื่อมวลชนจะต้องรักษาจรรยาบรรณในการเป็นผู้ปลุกความคิดและให้ความรู้ สร้างจิตสำนึกที่ดีในฐานะที่เป็นผู้ชี้นำความคิดของสังคม

5. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผลของการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความต้องการที่จะได้นักการเมืองที่มีภาพลักษณ์ที่ดีและเป็นที่ยอมรับของประชาชน แต่ในการเลือกตั้งในหลายครั้งที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่านักการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งจะเป็นนักการเมืองกลุ่มเดิม ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้ทำการศึกษาวิจัยในส่วนนี้ และจากบทบัญญัติของกฎหมายรัฐธรรมนูญในฉบับปัจจุบันได้มีข้อกำหนดไว้มากมายเพื่อที่จะทำให้การเลือกตั้งที่จะมีขึ้นต่อไปเป็นไปโดยบริสุทธิ์

และยุติธรรม ไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง ที่สำคัญได้เปลี่ยนแปลงระบบการเลือกตั้งรูปแบบใหม่ เพื่อให้ได้นักการเมืองที่ดีเข้าสู่สภา ผลของการวิจัยที่ได้รับครั้งนี้จึงเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่ผู้สนใจ จะทำการศึกษาวิจัยจะใช้เป็นหลักฐานในการอ้างอิงต่อไป